

**CIVILINĖS AVIACIJOS ADMINISTRACIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL LĖKTUVŲ AKROBATINIŲ SKRYDŽIŲ VYKDYMO TAISYKLIŲ TVIRTINIMO**

2016 m. spalio 25 d. Nr. 4R-208
Vilnius

Vadovaudamasis 2012 m. rugsėjo 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 923/2012, kuriuo nustatomos bendrosios skrydžių taisyklės ir veiklos nuostatos dėl oro navigacijos paslaugų ir procedūrų ir iš dalies keičiami Įgyvendinimo reglamentas ES) Nr. 1035/2011 ir reglamentai (EB) Nr. 1265/2007, (EB) Nr. 1794/2006, (EB) Nr. 730/2006, (EB) Nr. 1033/2006 ir (ES) Nr. 255/2010 (OL 2012 L 281, p. 1–66), priedo – Skrydžių taisyklės, SERA.3130 a) punktu ir 2011 m. lapkričio 3 d. Europos Komisijos reglamento (ES) Nr. 1178/2011, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su civilinės aviacijos orlaivių įgula susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL 2011 L 311, p. 1–193), 1 priedo – FCL, FCL.800 punkto reikalavimais:

1. T v i r t i n u Lėktuvų akrobatinių skrydžių vykdymo taisyklės (pridedamos).
2. L a i k a u netekusiu galios CAA direktoriaus 2005 m. birželio 10 d. įsakymą Nr. 4R-109 „Dėl akrobatinių skrydžių vykdymo taisyklių patvirtinimo“.

Direktorius

Joris Gintilas

LĖKTUVŲ AKROBATINIŲ SKRYDŽIŲ VYKDYMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lėktuvų akrobatinių skrydžių vykdymo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato reikalavimus akrobatiniams skrydžiams lėktuvais su stūmokliniais ir reaktyviniais varikliais, vykdomiems Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

2.1. **akrobatinis skrydis (toliau – AS)** – apgalvoti skrydžio manevrai, kuriuos atliekant galimi staigūs orlaivio padėties erdvėje pokyčiai, neįprasta padėtis erdvėje arba neįprasti greičio pasikeitimai, kurie nebūdingi įprastame skrydyje, ir jų nebūtina mokyti asmenis, norinčius gauti licencijas ar kitas nei akrobatinio skraidymo kvalifikacijas;

2.2. **akrobatinių skrydžių instruktorius (toliau – ASI)** – skrydžių instruktorius FI(A) arba orlaivių klasės instruktorius CRI(A), kuris turi CAA suteiktą AS kvalifikaciją ir kvalifikaciją mokyti AS;

2.3. **AS varžybos** – sportinis renginys, kuriame sportininkai varžosi skraidydami akrobatiniais orlaiviais;

2.4. **mokomieji AS** – skrydžiai, kurių metu pilotas mokomas AS elementų, figūrų, jų sekos ir kitų su AS susijusių elementų;

2.5. **parodomieji AS** – skrydžiai, kurių metu pilotas demonstruoja AS žiūrovams;

2.6. **pramoginiai AS** – skrydžiai, kurių metu skraidinami keleiviai;

2.7. **treniruočių AS** – skrydžiai, kurių metu pilotas savarankiškai tobulina AS įgūdžius.

3. Pilotai AS mokomi CAA akredituotose mokymo organizacijose pagal CAA patvirtintas programas.

4. AS gali būti vykdomas virš vandens ar žemės (aerodromo) paviršiaus, o skrydžio parametrai turi būti tokie, kad liktų atitinkama saugaus aukščio ir atstumo iki kliūčių atsarga.

5. AS valdomoje oro erdvėje gali būti vykdomas tik vadovaujantis VĮ „Oro navigacija“ nustatytomis sąlygomis.

6. Vykdamas AS be šiose taisyklėse nustatytų reikalavimų taip pat turi būti laikomasi Europos Komisijos 2012 m. spalio 5 d. reglamento (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL.2012 L 296, p. 1-148) nuostatų.

II SKYRIUS LĖKTUVŲ REIKALAVIMAI

7. AS leidžiami lėktuvais, kurie:

7.1. turi gamintojo leidimą ir akrobatinių skrydžių įrašą tinkamumo skraidyti pažymėjime arba turi atitinkamo tipo sertifikatą akrobatiniams skrydžiams;

7.2. turi avarinio lėktuvo palikimo ore priemones (parašutą);

7.3. parengti skraidyti taip, kad nejudėtų lėktuve esantys daiktai AS metu.

III SKYRIUS REIKALAVIMAI ĮGULAI

8. AS gali atlikti:

- 8.1. pilotai, turintys savo licencijoje „Akrobatinių skrydžių“ kvalifikaciją;
- 8.2. AS pilotai mokiniai, vykdantys mokymo programą kartu su ASI, arba, ASI leidus, savarankiškai.
9. Įgulos apranga ir batai neturi varžyti judesių ir trukdyti valdyti lėktuvo vairs. Rekomenduojama apranga – specialus piloto kombinezonas. Rekomenduojamas apavas – sportiniai, be kulnų bateliai su raišteliais.

IV SKYRIUS

AKROBATINIŲ SKRYDŽIŲ ATLIKIMO SĄLYGOS

10. Visi, lėktuve esantys, asmenys AS metu privalo:
- 10.1. segėti gelbėjimosi parašiotus ir saugos diržus;
- 10.2. vykdyti visus orlaivio vado reikalavimus.
11. Draudžiama vykdyti AS virš tankiai gyvenamų vietovių, miestų ir žmonių susibūrimo vietų.
12. AS meteorologinės sąlygos turi būti:
- 12.1. matomumas – ne mažesnis už 5 km;
- 12.2. debesų padas – ne žemesnis, negu reikia AS figūroms arba atitinkamai programai atlikti.

V SKYRIUS

AKROBATIBIŲ SKRYDŽIŲ KATEGORIJOS

13. Akrobatiniai skrydžiai pagal sudėtingumą skirstomi į kategorijas: A, B ir C(I) (*Intermediate*), taip pat Standartinę S(A) (*Advanced*) ir Aukščiausiąją A(U) (*Unlimited*).

14. Teisė vykdyti A kategorijos AS suteikiama įvykdžius A kategorijos mokymo programą. Kategoriją suteikia ASI, kuris į piloto mokinio skraidymų knygelę įrašo skrydžių sąlygas, ribojimus ir pasirašo. ASI visiškai atsako už AS piloto mokinio parengimą AS pagal A kategoriją. AS pilotas mokinys turi teisę dalyvauti A kategorijos AS varžybose su saugos pilotu. Mažiausias leistinas AS virš žemės (vandens) paviršiaus aukštis A kategorijos skrydžiams – 500 metrų. Teisė vykdyti A kategorijos AS suteikiama vieneriems metams.

15. Teisė vykdyti B kategorijos AS suteikiama įvykdžius B kategorijos mokymo programą. Pretendentą B kategorijos kvalifikacijai gauti tikrina CAA įgaliotasis egzaminuotojas, kuris rezultatus įrašo į skraidymų knygelę ir egzaminų blanką. Šiais rezultatais remdamasi CAA suteikia „Akrobatinių skrydžių“ (AS) kvalifikaciją. Pilotas, turintis minėtą kvalifikaciją, turi teisę dalyvauti A ir B kategorijos varžybose bei savarankiškai treniruotis.

16. Teisę vykdyti AS kito tipo lėktuvu pretendentui suteikia ASI, jei jis sėkmingai atliko mažiausiai tris mokomuosius skrydžius su ASI arba jį stebėjo (jeigu lėktuvas vienvietis) ASI ir padarė įrašą skraidymų knygelėje.

17. Mažiausias leistinas akrobatinio skrydžio virš žemės (vandens) paviršiaus aukštis B kategorijos skrydžiams – aukštis, nurodytas lėktuvo skrydžių vykdymo vadove, bet ne mažesnis kaip 500 metrų (1650 pėdų).

18. Pilotui, įvykdžiusiam C(I) kategorijos AS programą, teisę vykdyti C(I) kategorijos AS skrydžius ir individualų (mažesnę, bet ne mažesnę už 200 metrų) aukštį suteikia Lietuvos akrobatinio skraidymo federacijos (toliau – LASF) paskirtas ASI, kuris įrašo šio aukščio duomenis piloto skraidymų knygelėje ir informuoja LASF. Apie suteiktą mažesnę nei 500 metrų individualų aukštį LASF raštu informuoja CAA.

19. Pilotas gali vykdyti C(I) ir aukštesnių kategorijų AS programas vienviečiais lėktuvais.

20. Pilotas turintis teisę vykdyti C(I) kategorijos AS gali dalyvauti A, B ir C(I) kategorijų AS varžybose, savarankiškai treniruotis bei tobulintis pagal C(I), S(A) ir A(U) kategorijų AS programas.

21. Pilotui, turinčiam skrydžių instruktoriaus FI(A) kvalifikaciją, dalyvavusiam bent dvejose C(I) kategorijos AS varžybose ir įvykdžiusiam mokymo organizacijoje AS instruktorių mokymo programą, gali būti suteikta ASI kvalifikacija. Kvalifikaciją tikrina CAA įgaliotasis egzaminuotojas, kuris rezultatus įrašo į skraidymų knygelę ir egzaminų blanką. Šiais rezultatais remdamasi CAA suteikia ASI kvalifikaciją. Mažiausias leistinas pradinis mokymo virš žemės (vandens) paviršiaus aukštis ASI kvalifikacijos AS skrydžiams – 200 metrų.

22. Pilotui, saugiai dalyvavusiam C(I) kategorijos AS varžybose (neturėjusiam skrydžių aukščio ar kitų pažeidimų), LASF prezidentas gali suteikti mažesnę individualų AS 100 metrų aukštį, kuris leidžiamas treniruojantis ir dalyvaujant varžybose pagal S(A) ir A(U) kategorijų AS programas. Aukštį LASF prezidentas ar jo įgaliotasis asmuo įrašo į piloto skraidymų knygelę. Apie suteiktą mažesnę nei 200 metrų individualų aukštį LASF raštu informuoja CAA.

23. Pilotui, dalyvaujančiam kiekvienais metais varžybose pagal C(I), S(A) arba A(U) kategorijų AS programas ir neturėjusiam mažiausio leistino aukščio pažeidimo per pastarąsias varžybas, suteikti individualūs aukščiai pratęsimi automatiškai.

24. Pilotas, neturėjęs 2 metus AS treniruotį ir nedalyvavęs 2 metus iš eilės C(I), S(A), A(U) AS kategorijų AS varžybose ar pastarosiose varžybose turėjęs mažiausio leistino skrydžių aukščio pažeidimų turi atlikti bent vieną treniruotę su ASI pagal ne mažesnę nei C (I) kategorijos programą. Individualus mažesnis aukštis atnaujinamas ir ASI jį įrašo į piloto skraidymų knygelę.

25. Reaktyvinių lėktuvų pilotams taikomi tik A ir B kategorijų AS reikalavimai.

26. A ir B kategorijų AS pagal mokymo programas gali būti mokomi lėktuvais, turinčiais dvigubą valdymą.

VI SKYRIUS AKROBATINIŲ SKRYDŽIŲ VARŽYBOS

27. AS varžybos organizuojamos pagal Parodomųjų renginių ir aviacijos sporto varžybų rengimo taisykles, patvirtintas CAA direktoriaus 2001 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. 30.

28. AS varžybos vykdomos pagal Akrobatinio skraidymo varžybų taisykles (toliau – ASVT), patvirtintas LASF, kuriose turi būti pateikta bent ši informacija:

28.1. varžybų kategorija;

28.2. bendrieji reikalavimai;

28.3. skrydžių programos ir jų vykdymo sąlygos;

28.4. skrydžių saugos reikalavimai;

28.5. teisėjavimas;

28.6. meteorologinės sąlygos;

28.7. mažiausias skrydžių aukštis.

29. LASF prezidento pasirašytą ASVT kopija pateikiama CAA.

VII SKYRIUS PRAMOGINIAI AKROBATINIAI SKRYDŽIAI

30. Pilotas, turintis galiojančią „Akrobatinių skrydžių“ kvalifikaciją, gali skraidinti keleivį, jei turi akrobatinio lėktuvo savininko arba naudotojo, kurio lėktuvu vykdomas skrydis, leidimą.

31. Keleiviui orlaivio vadas turi:

31.1. organizuoti antžeminį saugos instruktažą;

31.2. pateikti informaciją apie LASF nustatytus AS saugos reikalavimus;

31.3. nurodyti, kokios bus naudojamos radijo ryšio, gestų ar kitos vizualios komandos;

31.4. pranešti, kokį poveikį AS daro žmogaus organizmui;

31.5. iš anksto informuoti, kad nebus leista lipti į akrobatinį lėktuvą apsvaigus nuo alkoholio, psichotropinių medžiagų ar vaistų.

32. Lėktuvas turi būti parengtas AS taip, kad skraidinamas keleivis netrukdytų orlaivio vadui skristi saugiai.

33. Mažiausias leistinas pramoginio AS virš žemės paviršiaus aukštis – aukštis, nurodytas lėktuvo skrydžių vykdymo vadove, bet ne mažesnis kaip 500 metrų (1650 pėdų).

VIII SKYRIUS

PARODOMIEJI AKROBATINIAI SKRYDŽIAI

34. Parodomieji AS turi būti vykdomi pagal Parodomųjų renginių ir aviacijos sporto varžybų rengimo taisykles, patvirtintas CAA direktoriaus 2001 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. 30.

35. Parodomuosius AS gali atlikti pilotas, turintis „Akrobatinių skrydžių“ kvalifikaciją licencijoje ir ne mažesnę kaip 100 valandų akrobatinių skrydžių patirtį.

36. Apie duotus leidimus pilotui vykdyti parodumuosius AS ir mažesnę nei 500 metrų parodomųjų skrydžių aukštį LASF raštu praneša CAA.

37. Parodomojo akrobatinio skrydžio metu lėktuve turi būti tik įgula, būtina parodomojo AS programai atlikti.
